

Dağıdılan abidələrimiz

Göyçə mahalı Qərbi Azərbaycan ərazisində olan ən böyük yaşayış məskənlərimizdən biri olmaqla bərabər, həm də Azərbaycan aşiq sənətinin ən mükəmməl şəkildə təşəkkül tapdığı bölgələrimizdəndir.

Azərbaycan aşiq məktəbinin tanınmış nümayəndələrindən olan Aşiq Ələsgər 1821-ci ildə Göyçə mahalının Ağkilsə kəndində anadan olmuşdur. Ozan aşiq sənətinə yeni nəfəs gətirən ustad istedadlı şagirdləri ətrafına yığaraq məktəb yaratmışdır. Həmçinin Aşiq Ələsgərin poeziyası Azərbaycan aşiq sənətinin dünya qeyri-maddi-mədəni irs siyahısında yer almasında böyük rol oynayıb. Aşiq Ələsgərin olduqca zəngin irsinin geniş şəkildə təbliğ edilməsində ulu öndər Heydər Əliyevin böyük əməyi olmuşdur. Məhz Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə Dədə Ələsgərin 150 illik yubileyi dövlət tərəfindən yüksək səviyyədə keçirilmişdir. Həmin ərəfədə Aşiq Ələsgərin Qərbi Azərbaycanın qədim Göyçə mahalında, doğulduğu Ağkilsə kəndində abidəsi ucaldılmışdır. Uzun illər bu abidə və Aşiq Ələsgərin məzarı insanların ən çox ziyarət etdiyi yerlərdən birinə çevrilmişdir. Lakin 1988-ci ildən etibarən ermənilərin etnik təmizləmə siyasəti nəticəsində Qərbi Azərbaycan ərazisində bir nəfər belə azərbaycanlı qalmamışdır. İnsanlar öz yurd-yuvalarından didərgin düşdükləri kimi, doğmalarının məzarlarına da həsrət qalmışlar. Bu məzarlar arasında ustad aşığın da məzarı, Azərbaycan hökuməti tərəfindən ucaldılmış abidəsi var.

2021-ci ildə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin müvafiq Sərəncamı ilə Aşiq Ələsgərin 200 illik yubileyi keçirilmişdir. Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın təşəbbüsü ilə isə Azərbaycan aşiq sənətinin UNESCO-nun qeyri-maddi-mədəni irs siyahısına daxil edilməsi ustad sənətkarın yaradıcılığının ümumbəşəri dəyər kimi əbədiləşdirilməsində əvəzsiz rol oynamışdır.

Təəssüflər olsun ki, Qərbi Azərbaycan ərazisində ermənilər tərəfindən dağıdılan tarixi-mədəni abidələr içərisində Aşiq Ələsgərin abidəsi də var. Xalqımıza məxsus minlərlə mədəni abidələr, tarixi binalar və məzarlar erməni vandallığının qurbanı olub. Artıq 30 ildən çoxdur ki, Qərbi azərbaycanlılar öz ata-baba torpaqlarından, məcburi köçkün düşüblər. Öz yaxınlarının, doğmalarının məzarlarını ziyarət edə bilmirlər. Məsələ ilə bağlı Azərbaycan dəfələrlə beynəlxalq qurum və təşkilatlara, o cümlədən UNESCO kimi mötəbər bir təşkilata müraciətlər etsə də hələ ki, buna heç bir reaksiya verilməyib. Ermənistanın mədəni abidələrimizə qarşı törətdiyi terror əməlləri UNESCO tərəfindən bəşəriyyətin mədəni irsi kimi tanınmış aşiq sənətinə böyük zərbədir.

Aşiq Ələsgər yaradıcılığının əsas qollarından biri Vətən sevgisi olmuşdur. O, yaradıcılığı boyu vətənpərvərliyə, milli-mənəvi dəyərlərin təbliğinə xüsusi yer vermiş, öz şeirlərini bədii təxəyyülün gücü ilə dilə gətirmişdir. Maraqlı məqamlardan biri də odur ki, ustad özü də köçkünlük həyatı yaşamışdır. 1918-ci ildə erməni daşnaklarının Göyçə mahalında törətdiyi qırğınlar nəticəsində Aşiq Ələsgər ailəsi ilə birlikdə əvvəlcə Kəlbəcərin Yanşaq kəndində, sonra isə Tərtərdə məskunlaşmışdır. Yaşadığı köçkünlük həyatı nəticəsində ustad Vətəndə vətən həsrəti yaşamalı olmuşdur. Əlbəttə ki, bütün bunlar onun yaradıcılığında özünü bariz şəkildə göstərir. "Adım Ələsgərdir, Göyçə mahalım", - deyən aşiq doğma torpağında uyyur. Gün gələcək azərbaycanlılar Qərbi Azərbaycanda ustad aşığı ziyarət edəcəklər.

**Ramidə YAQUBQIZI,
"Respublika".**